

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

INLOPPET TILL LIDKÖPING. — HOFFOTOGRAF WERNER LINDHE, LIDKÖPING.

16-DE ÅRG.

DEN 30 MAJ 1915.

N:o 35.

Foto. Flodin, Stockholm

Rob. Dahlbom

ROBERT DAHLANDER.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Redan år 1879 kunde den geniale Werner von Siemens vid den då pågående utställningen i Berlin framvisa en liten elektriskt drifven bana, med ett lokomotiv, som drog tre vagnar, hvardera afsedd för sex personer. Det var den första elektriska banan i modern mening. Med oerhörd snabbhet bemäktigade sig det nya driftsystemet allt hvad trafik hette inom städerna. Med den egentliga järnvägstrafikens elektrifiering gick det däremot långsammare; det första försöket att i Europa använda elektrisk drift å en verklig järnväg med tung trafik var den 40 km. långa elektriska järnvägen Burgdorf—Thun i Schweiz, som öppnades för trafik i juli 1899. Närmast kommo de båda norditalienska järnvägsbolagen, hvilka på regeringens initiativ försöksvis elektrifierade det ena Valtellinabanen, det andra Milano—Varese-banan. Ungefär samtidigt härmed igångsattes i Tyskland försök med elektrisk snabbdrift, hvarvid man under gynnsamma betingelser lyckades uppnå hastigheter på 200 km. i timmen och däröfver, motsvarande en förflyttning mellan t. ex. Göteborg och Helsingborg på föga mer än en timma. Under dessa förhållanden blef frågan om järnvägarnes elektrifiering gifvetvis också aktuell i vårt eget land med dess rikedom på vattenkraft. I dessa tider, då allt flera sträcker af statens järnvägar stå i begrepp att öfvergå till det nya driftsystemet, finnes det god anledning att erinra om den man, som hade ledningen om hand af de försök, hvilkas resultat numera omsättas i verklighet i ständigt stigande skala.

Robert Dahlander är född i Göteborg den 9 juni 1870, son till dåvarande lektorn vid Chalmerska slöjdskolan därstädes, sedermera professorn och föreståndaren för Tekniska högskolan i Stockholm Gustaf Robert Dahlander och hans maka Anna Augusta Carlsten. Efter att redan år 1890 ha aflagt afgångsexamen från Tekniska högskolan sökte han praktisk utbildning bl. a. vid Maschinen fabrik Oerlikon i Schweiz och vann därefter anställning vid Allmänna Svenska Elektriska A.-B. i Västerås, där han fortfor att vara verksam under ett tiotal år (1893—02), slutligen som verkstadschef.

Sistnämnda år (1902) fick Dahlander emellertid i uppdrag af k. järnvägsstyrelsen att verkställa utredning angående möjligheterna att införa elektrisk drift å statens järnvägar och fästes nu en följd af år framåt vid järnvägsstyrelsen som sakkunnigt tekniskt biträde för hithörande ärenden. Året 1903 tillbragte han med studieresor i Amerika och på kontinenten och i december samma år kunde järnvägsstyrelsen till k. m:t aflämna den plan till försöks anställande med elektrisk järnvägsdrift å Värtabanen, hvilken följande år vann riksdagens gillande och hvarigenom 425,000 kr. ställdes till förfogande för ändamålet. Försöken bedrefvos de följande åren och haiva blifvit af största betydelse för vårt lands elektrifiering icke blott på järnvägsväsendets, utan äfven på andra områden på grund af de omfattande erfarenheter, som därvid vunnos i olika afseenden och som naturligtvis i rikt mått kommit våra kraftströmsanläggningar till godo. I sin berättelse till järnvägsstyrelsen öfver försöken, ofientliggjord på svenska under titeln "Försöken med elektrisk järnvägsdrift, utförda å statens järnvägar åren 1905—1907", men översatt äfven på tyska och ryska, framhåller Dahlander, hvilket synnerligt värde dessa försök, trots det de utfördes i jämförelsevis liten skala, hade därigenom, att de icke bedrefvos af eller med tillhjälp af en enskild firma, såsom tidigare varit fallet, utan af en opartisk järnvägsförvaltning, som här hade tillfälle att grundligt

studera och jämföra fabrikat och detaljanordningar af de mest olika slag. Försöken hade ock att glädja sig åt ett synnerligen lifligt intresse från fackvärldens sida; de besöktes af representanter för så godt som alla de större järnvägsförvaltningarne icke blott i grannländerna och de öfriga europeiska kulturstaterna, utan äfven i Nordamerika och Japan.

Som slutresultat ansåg sig Dahlander kunna utan tvekan påstå, att problemet om elektrisk drift å statens järnvägar till följd af elektroteknikens framsteg under de senaste åren nu (1908) vore tekniskt löst. Ehuru detaljförbättringar naturligtvis alltjämt komme att göras, syntes det knappast tänkbart, att något enklare, bättre och billigare system än det vid försöken använda systemet med enfass växelström inom den närmaste framtiden skulle kunna komma att framträda och att intet skäl därför syntes förefinnas att på denna grund uppskjuta införandet af elektrisk drift å statsbanorna.

Redan 1906 hade riksdagen anvisat medel för inköp af sådana helt eller delvis i enskild ägo befintliga vattenfall, som inom den närmaste tiden ansåges bli erforderliga för statens järnvägsdrift, och 1907 inrättades i järnvägsstyrelsen en särskild byrå för elektrisk järnvägsdrift med en föredragande byrådirektör som chef. Till förste innehafvare af denna post utnämndes Dahlander, som emellertid icke länge stannade å densamma, i det han redan den 1 augusti 1908 öfvergick till sin nuvarande befattning som direktör och chef för Stockholms stads gas- och elektricitetsverk.

Det blef sålunda icke Dahlander förunnadt att föra byggnaden af vårt elektriska järnvägssystem vidare på den af honom lagda grunden. Redan till 1910 års riksdag kunde emellertid med denna som utgångspunkt proposition aflätas till riksdagen om anläggningen af den storartade kraftstation vid Porjus, som för icke lång tid sedan sattes i verksamhet och som gjort världens nordligaste järnväg också till dess modärnaste. Det är med god förhoppning man motser den tidpunkt, då alla svenska järnvägar skola drifvas med vårt eget "hvita kol". Hvad detta betyder nationalekonomiskt får man någon föreställning om, när man erfar, att järnvägarnes stenkolskostnader under år med normala stenkolspriser representerar en summa af snarare öfver än under 15 mill. kronor.

Äfven vid Stockholms gas- och elektricitetsverk väntade emellertid stora uppgifter på sin lösning under Dahlanders erfarna och insiktsfulla hand. Särskildt har han där haft att planlägga och bringa till utförande den omfattande kraftverksanläggning vid Untrafallen i Dalarne, som beräknats draga en kostnad af bortåt 12 mill. kronor, men till gengäld bör blifva tillräcklig att förse vår hufvudstad med ljus, kraft, fortskaffningsmedel och till god del också värme under åtskillig tid framåt.

Äfven som uppfinnare har Dahlander varit verksam, bl. a. har han tillsammans med prof. K. A. Lindström vid Tekniska högskolan konstruerat s. k. två-hastighetsmotorer för trefasström.

Som den framstående tekniker och angenäma personlighet han är har Dahlander vid upprepade tillfällen tagit i anspråk för teknologernas föreningslif. Sålunda fungerade han som ordförande i Svenska teknologföreningens afdelning för elektroteknik 1907—08, var 1909 vice ordförande och 1910—11 ordförande i teknologföreningen samt valdes 1912 till Svenska kommunaltekniska föreningens ordförande. Som författare har han varit verksam bl. a. som högt skattad medarbetare i olika tidskrifter.

FÖR VÅRA POPULÄRA LANDSTORMSMÄN.

GROSSHANDL.
E. LITHANDER.
GÖTEBORG, som
i Riksdagen väckt
motion om ett an-
slag af 30 mill.
kronor till full ut-
rustning åt våra
landstormsmän.
För att praktiskt
demonstrera frå-
gan har herr L. i
Riksdagen utställt
två modellfigurer,
den ena, t v här-
vid, visande

"Sveriges land-
stormsmän i nu-
varande utrustning
i genomsnitt",
den andra, t h.,
visande en
"önskvärd utrust-
ning för Sveriges
landstorm".

Klädh: Bengt Skjerveparre

H. S. D. N. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

En märklig och mycket uppmärksam utställning var i förra veckan anordnad i riksdagshuset i sammanbindningsbanan mellan första och andra kammarens plenisar. Riksdagsmannen, grosshandlaren E. Lithander från Göteborg hade nämligen därstädes uppställt två helfigurer af wax, den ena klädd i den nödortfoga landstormsutstyrel, som man i allmänhet kunde se våra arbetare bära vid den stora inkallesen i fiol, den andra skrudad från topp till tå i arméns reglementsena utrustning. Afsikten med den originella demonstrationen var klar nog. Hr Lithander hade som så många andra funnit utrustningen för vår landstorm allt annat än motsvarande den ansvarsfulla post landstormsmannen hade

vid fredsbrott och blifvit upprörd öfver den primitiva beklädnad, i hvilken man mötte flertalet af dessa män under mobiliseringens första tid. Han ville nu illustrera nödvändigheten af att omedelbart undanröja misstörhållandena härutinnan och för den skull hade han också motionerat om ett anslag på 30 millioner för landstormens utrustning. Den reglementsena utrustningen för en landstormsmän går löst på 200 kronor och för 150,000 man blir detta 30 mill. Motionen gick visserligen inte igenom, men säkert är, att den lilla utställningen gjorde sitt till för att öppna ögonen på hrr riksdagsmän för här berörda misstörhållande.

FRÅN KAPPLÖPNINGARNE I STOCKHOLM DEN 21 MAJ: T. v. Kronprinsessan öfverlämnar "Gyllene Hästen" till segraren i 4 070 m. Steeplechase, Ujtn. frih. H. von Blixen-Finecke å "Baccarat"; t. h. Direktör A. Åkerman å Hidden Wave, segraren i 1.400 m. slätlöpfung. H. S. D. N. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

TJÄRNE "AMELAMP", i hvilken liket af flickan Elise Olsdotter anses ha varit nedsänkt innan det fördes till den s. k. räflvan

DEN S. K. RÄFLYAN, där flickans lik tanns infruset bland mossa och stenar — Bild tagen vid den af häradsrätten förordnade undersökningen af platsen den 17 maj.

Efter fotos för H. B. D. af Aug. Pehrson, Torsby.

Högsta domstolen har i dagarna beviljat en af *härads höfding Axel Carlsson* i Stockholm ingifven resningsansökan i Östmarksmordet till förmån för den för brottet dömd *hemmasonen Axel Olsson* i Kapistorp, Östmarks socken, Värmland. Högsta domstolens beslut att i ett af densamma afdömdt mål angående lifstidsfånge upphäva sin egen dom och hänvisa saken till ny rannsaking in för häradsrätten är en i våra rättshistoriska annaler fullständigt enastående åtgärd och talar för att den under senaste tid på enskild väg förebringade utredningen rörande de på sin tid afgifna, mest besvärande vittnesmålen ställt ödemarksdramat i en ny och för den dömd gynnsammare dager.

Det torde icke hafva undgått våra läsares uppmärksamhet, att vi konsekvent undvika att behandla brottmålsangelägenheter i våra spalter, men Östmarks mysteriet har genom den däri inneslutna möjligheten att en oskyldig på grund af ovederhäftiga vittnesmål i förening med en ofullständig utredning

vi huvuddragen till morddramat ifråga.

Den 5 sept 1909 försvann, enligt föräldrarnas uppgift *torpar dottern Elise Olsdotter* i Maståsen på väg till en i grannskapet boende syster. Rykten började snart spridas, särskildt af den försvunna flickans närmaste anhöriga, att Elise mördats af sin fästman *hemmasonen Axel Olsson* i Kapistorp, hvilken på detta sätt sökt lösa sig från en besvärlig förbindelse. Skallgångar anordnades, utan att dock klarhet kunde vinnas om det mystiska försvinnandet. I jan. 1911 påträffade emellertid några jägare i en räflva i närheten af ödetorpet Kafvelåsen likdelar, hvilka, efter hvad klädesrästerna gäfvit vid handen, hade tillhört Elise Olsdotters kropp. Af den verkställda rättsmedicinska undersökningen syntes framgå, dels att flickan blifvit mördad med ett gevärsskott i hufvudet, dels att liket någon tid varit nedsänkt i vatten, men senare upptagits och dolts i räflvan under mossa och stenar.

Länsman A. E. Johansson yrkade därefter vid Frykdals öfre tingslags häradsrätt ansvar på *Axel Olsson* för mord på Elise Olsdotter samt på hemmansägaren *Mårten Mårtensson* för det denne förledt O. till mordet samt varit delaktig däri. Ansvar yrkades äfven på *låtaren F. O. Karlsson* som jämväl skulle deltagit i mordgårdningen.

Vid rannsakingen afgafs det mest graverande vittnesmålet af ynglingen *Hilmer Jakobsson* som sade sig hafva, i hemlighet och utan att se de talande, åhört ett samtal i skogen mellan Axel Olsson och Mårten Mårtensson, då de rådslågo

NÅGRA BILDER TILL ÖSTMARKS-MYSTERIET.

1. TINGSHUSET I TORSBY där ransakningen nu äger rum. — 2. AXEL OLSSON, den som mördare dömdes och sedan flera år fängslades hemmasonen, ransakas änyo efter resning af målet då hans skuld icke befunnits klart bevisad. — 3. I TINGSSALEN: Domaren, hofrättsråds E. v. Sydow (1), åklagaren länsman A. E. Johanson (2), målsägarens ombud (3), Axel Olssons försvarare häradshöfding Axel Carlsson (4), Axel Olsson (5). — 4. AXEL OLSSONS HEM, Kapistorp, (2) med logen (1) från hvilket Olsson hufvit sedd på väg till skogen morddagen. — 5. ETT VIKTIGT VITNE, SKOLLÄRARE EKLUND (1) och den s. k. Blind-Magnus vid dennes stuga, Djupdammen. — 6. PLATSEN I SKOGEN där hufvudvittnet, Hilmer Jacobson, säger sig ha dhört ett samtal med öfverläggning om mordet mellan Axel Olsson och Mårtenson (anklagad för delaktighet). — Efter fotos för H. B. D. af Aug. Pehrson, Torsby.

Foto. Ellqvist, Stockholm.

OLYCKSPLETSEN FÖR DEN HEMSKA ELDSVÅDAN I VASALUND.

TELEFONARBETAREN JOHANSSON, den beklagans ärde som under bortovaro i arbete förlorade hustru och två små barn, som innebrändes.

om att mörda Elise Olsdotter, när hon skulle gå till sin syster. Afståndet från vittnet till de samtalande var omkring 40 meter. *Gränssridare Berglund* vittnade, att han vid ett dryckesgile hört Märten Mårtensson yttra att han möjligen fört det af Hilmer Jakobsson omnämnda samtalet med Axel Olsson. Vittnet *Jakob Nilsson* meddelade att han på morddagen från sitt hem Knaggetorp sett en person som liknade Axel Olsson komma ut ur logen på Kapistorp och smyga sig in i skogen åt det håll, där mordet antages haiva ägt rum. Af öfriga hufvudvittnen hade *Ole Olsen* i Linna att meddela, att han hört tattaren F. O. Karlsson erkänna att han fått 50 kr. för det att han "slagit ihjäl Elise och gömt henne i en stenklamp". De anklagade å sin sida nekade enständigt till förbrytelseerna i fråga.

Då full bevisning ej förebraktes, ställde häradsrätten saken på framtiden. Hofrätten dömde emellertid Olsson och Mårtensson till lifstids straffarbete, medan tattaren Karlssons sak ställdes på framtiden. Högsta domstolen ändrade slutligen utslagen därhän att äfven Mårtenssons sak ställdes på framtiden, medan domen öfver Axel Olsson stadsfästes.

Under de fyra år Axel Olsson nu suttit i fängelse

på Långholmen haiva hans mor och systrar i Östmark varit ifrigt verksamma att med intresserad bistånd af folkskollärare J. Eklund samla bevis för att Axel Olsson icke begått den hemska ogärningen. Bevismaterialet har tillställts härads höfding Axel Carlsson, som redan tidigare på tillskyndan af direktören Granfeldt på Långholmens fängelse tagit initiativ till resning i målet. Vid den nu påbörjade rannsakingen, hvilken af ordsbefolkningen omfattats med lidelsefullt intresse och tilldrager sig hela landets uppmärksamhet sitter, liksom förra gången då målet behandlades, *hofrättsrådet E. von Sydow* som rättsens ordförande. Allmän åklagare är liksom förut *länsmann Johansson*, målsägare är torparen *Ola Eriksson* i Maståsen, den mördades fader, under det att härads höfding Carlsson är Axel Olssons rättegångsbiträde.

NY JUSTITIEOMBUDSMAN.

En fruktansvärd eldsolycka inträffade på middagen den 18 maj i en af Stockholms förstäder Vasalund där ett af nio arbetarefamiljer bebott trevåningens trähus fullständigt nedbrann. Elden, som bevisligen uppstått genom några barns lek med tändstickor, spred sig med så våldsam hastighet genom byggnaden, att många af de inneboende måste söka rädda sig genom att hoppa ut genom fönstren t. o. m. från öfversta våningen. I fallet mot marken erhöilo flera af dessa personer svåra skador. Vid eldsvådan omkom telefonreparatören Johanssons hustru tillsammans med sira två minderåriga barn, hvilka hon sökt rädda ur lågorna. Mannen var vid tillfället borta på arbete.

*

Sedan hittillsvarande Justitieombudsmannen, härads höfding *A. R. Östergren* blifvit utsedd till Militieombudsman, den förste innehafvaren af detta nyinrättade ämbete, har Riksdagen till J. O. utsett t. f. expeditionschefen *Viktor Petré*n.

*Viktor Petré*n. F. 1876. jur. kand. 01, fiskal i Sv. Hofr. 12. hofrättsråd där 14, därefter t. f. expeditionschef i Cividdepartementet.

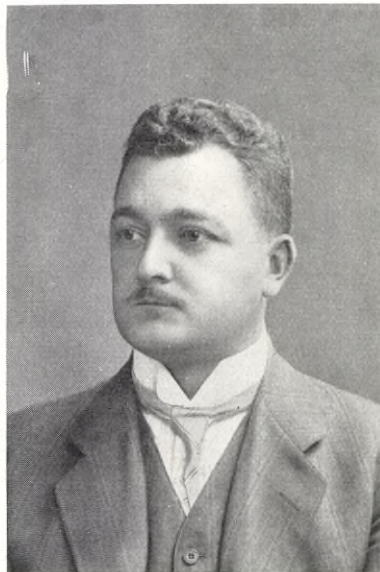

Foto Gustin, Sthlm. Klische: Bengt Sjöforsparre. V. E. O. PETRÉN.

Porträtt till Vec-kans Porträttgalleri böra vara af möjligast sena datum för att införas.

Uppgifter till porträtt böra anslata sig till frågeformulär från redaktionen. Särskildt påpekas nödvändigheten af att **alla förnamn angifvas, med tilltalsnamnet helt utskrifvet och understruket.** Förhise-
ende härattinnan utesluter biografi.

Porträtt och biografi införas efter begäran från Redaktionen, som också bär kostnaderna.

RYSKA BILDER FÖR DAGEN.

1—2. ENKEKEJSARINAN MARIA FEODOROWNA IBLAND SÅSADE SOLDATER å ett efter henne uppkalladt lasarett i Petrograd. T. h. en förstoring af enkekejsarinnan i samma bild.

3. STORFURST MICHAEL ALEXANDROWITSH, tsarens broder (x) med inflytserika kaukasiska furstar.

Efter fotografier.

Klatch: Bengt Stjernesparre.

ÖSTERRIKISKA KRIGSFÅNGAR FRÅN STRIDER I BESKID FÖRAS TILL FÅNGLÄGER GENOM PETROGRAD.

Efter porträtt. *Klotta: Bengt Skjerveparre*
KONUNG VIKTOR EMANUEL III.
F. 1869. Konung 1900.

Efter porträtt. *Klotta: Bengt Skjerveparre*
DROTTNING ELENA. *Prinsessa af Montenegro. F. 1873. Förmäld 1896.*

VÄRLDSKRIGET.

Under världskrigets *fjortioandra* vecka ha själva tilldragelserna på krigsskådeplatserna trängts mera i bakgrunden och uppmärksamheten öfvervägande riktats på de politiska händelserna. Framför allt har intresset samlat sig kring frågan, om *Italien*, såsom förebådats, under denna vecka skulle komma att ta det ödesdigra steget och som krigförande stat sluta sig till ententen mot centralmakterna och Turkiet. Efter lång tids spänd väntan har äntligen fullständig klarhet vunnits: Italien kommer, så orimligt det påafstånd förefaller, att deltaga i kriget.

Torsdagen den 20 maj — den krltiska dagen — sammanträdde den italienska deputeradekammaren och senaten. Som var att vänta skulle härmed omedelbart ljus spridas öfver situationen. Under den senaste tiden hade patriotiska demonstrationer af allt våldsammare art ägt rum, och krigsagitationen, med d'Annunzio i spetsen, hade fritt fått drifva sitt spel. *Giolitti*, hvars plötsliga uppträdande i

Redan på tisdagen hade den tyske rikskanslärn vid riksdagens sammanträde lämnat högligen intressanta meddelanden om *de erbjudanden, som Österrike*, visserligen först sent om länge, *giort det oroliga Italien*. Det var frikostiga anbud, som fordrat mycken självöfvervinnelse af dubbelmonarkin. I korthet skulle Italien få *Trentino jämte vestra stranden af Isanzofloden*, så långt befolk-

Rom ett ögonblick troddes betyda en strömkänring, som kunde betrygga freden, återvände i hemlighet till Turin, där han har sina bopålar. *Salandra* och *Sonnino*, som förra veckan begärde af konungen sitt afsked, måste, då inga andra regeringsbildande krafter stodo till buds, återvända till sina poster. Det kunde därmed knappast längre råda tvivvel om den politiska kursens slutmål.

Efter fotografier. *Klotta: Bengt Skjerveparre*
RYSSLANDS NYA SÄNDEBUD VID ITALIENSKA HOFVET, V. GIERS, ANKOMMER TILL ROM, föremål för utomordenlig uppmärksamhet

DEN GATA SOM LEDER TILL ÖSTERRIKISKA KONSULATET I MILANO *bevakas af starka kavalleriafdelningar.*

130,000 KRIGSFANATIKER I MILANO FORDRA ITALIENS INGRIPANDE OCH PROTESTERA MOT GIOLITTI OCH ALLA NEUTRALITETSVÄNNER. Kliche: Bengt Sjöversparre

ningen är italiensk, samt staden *Gradisca*; *Trieste* skulle göras till en kaiserlig fri stad och få ett italienskt universitet; dessutom gjordes ytterligare

några erbjudanden af mindre vikt. Men anbudet hade varit förgäves, de hade icke tillfredsställt de italienska statsmännen.

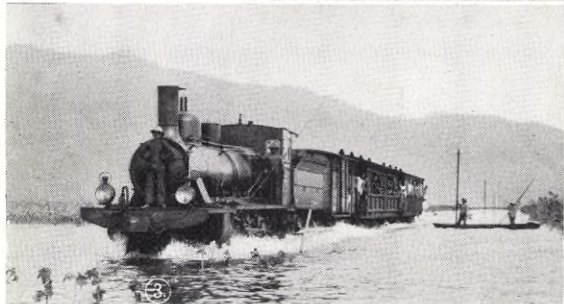
Forts. å sid 558.

ANTITYSKA DEMONSTRATIONER I LONDON EFTER LUSITANIAOLYCKAN: En scen framför en tysk cigarraffär vid *Crisp Street*. Butiken är plundrad och rutan krossad medan polisen ser skäligen obekymrad ut äfven då möblerna kastas ut genom fönstren. Kliche: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Shim-Gbg

EN SVENSK PÅ ÄFVENTYR I DET MÖRKASTE KINA.

KORRESPONDENS OCH FOTOS TILL H. S. D. FRÅN ÄMBETSMANNEN VID KINESISKA POSTVERKET **ERIK NORDSTRÖM**.

1. DEL AF MIN KARAVAN. — 2. I BÅRSTOL MED KULIS OCH ESKORT. — 3. I RÄGNPERIODEN, juli och augusti, öfver svämmas Yünnan-järnvägen på långa sträckor och med sydra afbrott i trafiken. — 4. EN M NGHUNDRA RIG BRO, ett underbart byggnadsverk djupt inne i ödemärken och ett talande bevis på kinesisk byggnadskonst.

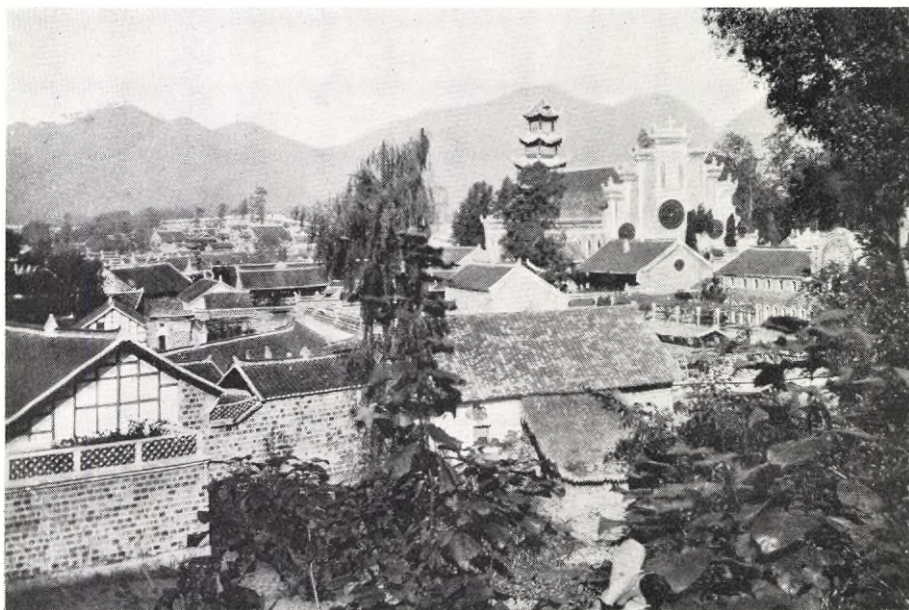
Hösten 1914 företog jag för kinesiska postmyndigheternas i Peking räkning en inspektionsresa från Yünnanfu i provinsen Yünnan till Kweiyang i provinsen Kweichow — en sträcka på 650 kilo-

meter. Vägen går genom en af Kinas bergigaste och vildaste trakter och måste göras i bårstol med bagaget lastadt på åsnor och ponies. Jag startade den 9 september från Yünnanfu med min karavan

bestående af 14 packponies, 13 kulier och 4 soldater som eskort samt ankom till Kweiyang den 28 september efter precis 20 dagars oafbruten färd. Jag vill här nedan lämna några intyck från den intressanta och rätt äfventyrliga färden.

Itzekung den 16 sept.

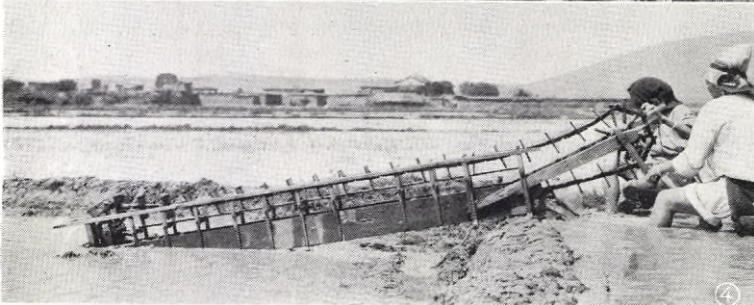
Jag sitter nu efter 7 dagars färd på gränsen mellan provinserna Yünnan och Kweichow i en liten by 7500 fot öfver hafvet. Mitt logi för denna natt utgöres af ett smutsigt, illaluktande näste i ett kinesiskt värdshus. — Ena väggen be-

Efter fotograf.

VY AF KWEIYANG med romersk-katolska kyrkan till höger. Tornet utgöres af en ursprungligen kinesisk pagoda.

Kliché. Berigt Skjervarvare

1. EN RÄTT EGENDOMLIG SLÖJPA-FASOLL som användes af de kinesiska kvinnorna i Yünnan.
2. EN TOU-LE-KVINNA I ARBETS-DRÄKT. Observera de välskapade benen
3. EN MIAO-KVINNA i sin pittoreska folkdräkt.
4. KVINNOR SKÖTA VATTENUPPFORDRINGSVERKET för tillförsel af det nödvändiga vattnet till ri-fälten, hvilka kunna ligga ända till 20 å 30 meter högt.

Björns fotografier.

Titelt: Bengt Silfverparre

står af smutsig lera, den andra af ej renare trä, golvet af stampad jord och lera och taket af strå och bamdu, allt behängt och betäckt med spindelväf, smuts och damm. Ja, hemtreiligt är det icke; det kunde vara snyggare, och dock har detta rum enligt kinesiskt begrepp rengjorts och skurats. Den här gängse lergrytan fylld med glödande träkol sprider värme såväl som kolos i rummet. Det är kallt häruppe bland bergen. Utanför mitt rum på en inre förgård dväljas mina kulier och "hotellpersonalen"

Gränsen mellan dessa provinser utmärkes af en mycket otillgänglig bergskedja. Vägen går genom ett smalt pass — den enda möjliga genomfartsväg så långt ögat kan nå —, och är starkt befästadt med väldiga murar. Trakten häromkring är mycket rik på stenkol, och på flera ställen sträcka sig kollagren ända till jordytan. Kolen brytes på ett mycket primitivt sätt, och i hvarje liten by, vi färdas igenom tillverkas ett slags kol- och jordbriketter. I södra delen af Kweichow lär det finnas ett kolfält af bästa antracit om 300 eng. miles längd. Vegetationen är mycket fattig och bergen för det mesta kala.

På en resa som denna måste jag naturligtvis medföra en så fullständig medikamentslåda som möjligt. Detta vet mina kulier, och jag besitter nu efter sju dagars praktik ett rykte som en ovanligt

skicklig medicinman. Hvar afton komma de till mig och klaga öfver sina krämpor. Jag konstaterar, ger medicin och förbinder sår och bulnader. Mina första fall måtte ha lyckats, ty mina patienter bli flere för hvar dag.

Yangsung den 18 sept.

Två dagsresor till ligga bakom mig. Ointressanta jämförda med föregående dagars, fast vädret varit lika strålande. Sceneriet, vegetationen och bergsformationerna voro dock så vackra och omväxlande, att tiden endast därigenom tycktes gå fortare — hvilket är huvudsaken.

Hwakung den 20 sept.

En stor överraskning bereddes mig i dag. Jag hade just anländt, då jag uppvaktades af platsens kinesiske postagent utstyrd i sin bästa söndagsdress. Han lämnade mig ett par tjänstebref samt ingenting mer och ingenting mindre än min hemortstidning (Skellefteå Nya tidning) för dagarne i midten af juli. Det är nog första gången, som en svensk tidning trängt fram till denna så isolerade plats, och mig veterligt är jag den förste svensk och en af de få hvita, som rest i dessa trakter.

Min väg går öfver väldiga bergskedjor. Ett oupphörligt klättrande till toppen af tusenot höga bergskammar och nedstigande till botten af en ravin eller till en bördig dalgång, där vanligtvis en flod

1. GVERNÖREN I KWEI-ANG, 70-årig Jader till 10-årigt barn med sin yngsta och vackraste fru.
2. KINESISK KVINNA MED FÖRKRYMPTA FÖTTER.
3. MIN BOSTAD I KWEIANG. Märk pappersfönstren
4. INTERIÖR FRÅN ETT BÄTTRE KINESISKT HEM.

flyter fram kantad med risfält. I bästa fall — ofta måste vi vada — äro dessa floder öfverbyggda med gamla om en forntida högt stående byggnadskonst vittnande broar. Dessa broar och ibland en tempelruin med storartad arkitektur låter en ana en

Forts å sid. 559.

©fter Fotografier.

Klubb: Kém. A.-B. Bengt Sjöberg, Salm-Og.

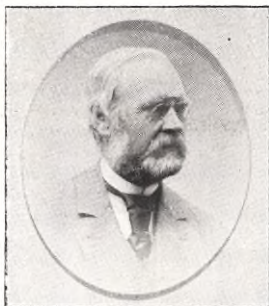
EN TYPISK "DIVERSE"-HANDEL I DET INRE AF KINA.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

• Data å nästa sida.

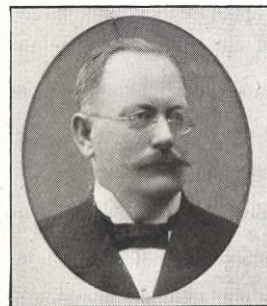
A. F. BROSTRÖM.
Direktör. — Kristinehamn.
80 år 28 Maj.*

G. H. ÅETTERHALL.
Stadsfiskal. — Grenna.
80 år 18 Maj.*

G. JAKOBSSON.
Domprost. — Karlstad.
75 år 15 Maj.*

E. V. LINDGREN.
Häradsskrivare. — Karls-
hamn. 50 år 18 Maj.*

F. TH. NORDBERG.
F. d. Bokhandl. Stadsfullm.
Trelleborg. — 70 år 22 Maj.

E. A. LOVÉN.
Direktör. — Stockholm.
60 år 26 Maj.*

C. H. JONSSON.
Öfveringeniör v. Domnarfvets
pappersbruk. — Bo-långe
50 år 28 Maj.

E. E. BERGGREN.
Bankdirektör. — Sundsvall.
50 år 30 Maj.*

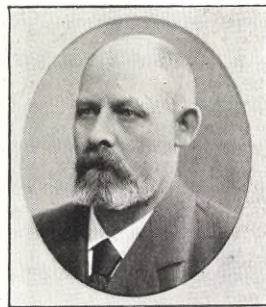
C. G. A. BERGENSTRÄHLE.
Öfverste. — Umeå.
60 år 30 Maj.*

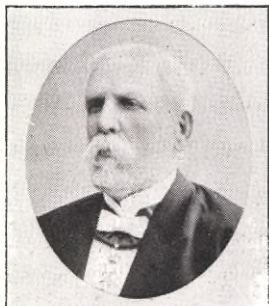
J. G. H. GARDTMAN.
Öfverste. — Upsala.
60 år 30 Maj.*

J. O. KARLSSON.
Borgmästare. — Västerås.
60 år 31 Maj.*

F. W. THORSSON.
Rikssagsman. — Ystad.
50 år 30 Maj.*

N. FOSSER †.
G. s. s. g. s. — Hilleby.
F. 35. † 15 Maj.*

G. F. STRÖM †.
F. d. Häradsskr. Komm.-man.
Järfva. F. 43. † 10 Maj.

K. J. LINDVALL †.
Öfverlärare. Komm. man.
Forsvik. F. 45. † 8 Maj.

J. A. HELLMAN †.
Grosshandlande. — Kramfors.
F. 51. † 16 Maj.

GREFVE J. H. BERNSTORFF. TYSKLANDS AMBASSADÖR I WASHINGTON, där han bl. a genom den officiella varningen mot att resa med Lusitania, väckt stark förbittring och af pressen hotats med utvisning.

(TILLHÖR VECKANS PORTRÄTTGALLERI.)

FREDRIK BROSTRÖM. Folkskollär. ex. 50, lärare 51—66, sysslom. v. Kristineh. arb.-inr 67—77; etabl. sistn. är tryckerifirman A. F. Broström m. tidn. Vermlands Allehanda. Stadsfullmäktig 81—88, sen. åren v. ordf., led. af drätselk. 96—03, fattigv.-styr. 78—85; på sin tid postmästare. Företog m. understöd af landstinget resa t. Danmark, Schleswig och Holstein f. studier af fattigvårdsväsendet. Styr.-led. i Stockholms handbank 14 och fört i de banker som under hand ombildades och slut. uppgingo i den sistn. Medarb. i Verml. Alleh. 72—76, red. o. utg. sedan 77; utg. af Ångsari-Posten 87—94. Led. af Riksd. A. K. 87—05.

GUSTAF WETTERHALL. Stud.-ex. 59, kam.-ex. 61, kr.-länsn. 62, stadsfiskal i Grenna sedan 86. På sin tid ordf. i komm.-stämma, ordf. i drätselkammaren, led. af kyrko- o. skolråd. Styr.-led. i sparbanken o. i Smål. ensk. banks afd.-kontor.

GUSTAF JAKOBSSON. Stud.-ex. 66, fil. dr. 72, teol. kand. 76, prestv. 78; docent i pastoralteologi i Upsala 76, t. f. professor 78—82, kyrkoherde i Foss 81, domprost i Karlstad sedan 83, teol. dr. 93; preses vid prestmötet sistn. år. Inspektor f. folkskolesem. i Karlstad (3. Utg. ett stort antal skrifter.

ERIK LINDGREN. Stud.-ex. 86, landskont. i Blek. län 90, sedan 05 häradsskrivare i Västra fög. i samma län. Led. af stadsfullmäktige i Karlshamn sedan 09, ordf. i drätselk. sedan 10. Led. af styr. i Bank-a-b. Södra Sveriges kontor i Karlshamn o. jernv.-a.-b. Karlsh.—Vislanda—Bolmen.

ERIK LOVÉN. Sedan 84 inneh. af firmen Bönnellyche & Lovén (byggmater.) i Stockholm och efter dess ombild. t. aktiebolag 03 dettas verkst. direktör. Verkst. dir. i Sommelij fabr. 94—03. Led. af Grosshand.-soc., handelskunnig led. af Stockh. råd.-rätt. Led. af Riksd. A. K. 06—08.

ERIK BERGGREN. Stud.-ex. 83, anst. v. Sundsvalls ensk. bank s. å. kamrer 88, kassadir. o. v. verkst. dir. 93, led. af centralstyr. s. å. verkst. direktör sedan 98, v. ordf. i styr. 15. Styr.-led. i Tuna fabr.-a.-b. Tuna jernv.-a.-b., Viåsta varfs a.-b., samt i lärov. i fl. Led. af stadsfullmäktige sedan 97, v. ordf. sedan 11; ordf. i drätselk. 09—14, landstingsman 09 samt 12—14.

GILLIS BERGENSTRÄHLE. U.-löjtn. v. Uplands inf.-reg. 75, kapt. i Gen.-stab 98, major 1900, major v. Göta lifg. 02, öfv.-löjtn. der 04, öfverste o. chef i Vesterbottens reg. sedan 07. Ordf. i Stockholms läns skytteförb. 04—07.

HJALMAR GÄRDTMAN. U.-löjtn. v. Upl. inf.-reg. 77, öfverstelöjtn. o. chef i inf.-skjutsk. 06, öfverstelöjtn. v. samma reg. 08, älskeo. o. öfverste i V. arméfördeln. res. II. — Stadsfullmäktig. Styr.-led. i Uplands ensk. bank 99, ordf. 11.

JOHN KARLSSON. Stud.-ex. 74, hofr.-ex. 78, v. hfd 81, länskansl. i Västmanl. län s. å. länsnot. 86, kronofogde 88; borgmästare i Västerås sedan 99. Styr.-led. i Stockh.—Västerås—Bergsl. och Sala—Gysinge—Gefle jernv.-a.-b., a.-b. Mälareprov. ensk. bank, Allm. Elektr. a. b., Svenska metallverken, ordf. i styr. f. Hallstahammars a.-b. Ordf. i landstinget o. i skogsv.-styr. Led. af Riksd. F. K. 10—11.

FREDRIK THORSSON. Förestånd. i Folkets park i Ystad, stadsfullm. där 08, landstingsman sedan 10. Led. af Riksd. A. K. sedan 03, led. af Statsnrs sedan 09, led. af Civilkommissionen. Led. af soc.-dem. partiets förtroenderåd. Biografi o. helsid.-portr. årg XIV:20.

NIKLAS FOSSER f. Af. teor. o. prakt. ex. i Upsala 61; inköpte egendomen Halleby i Österg. l. 70. Ordf. i komm.-stämma o. nämnd 65—13, i sparbanksstyr. samt led. af hash.-sällsk. förv.-nrsk 67—77; led. af Österg. hypoteksfören. ordf. sedan 06; landstingets ordf. 98—12. Led. af Riksd. A. K. 76—81, 88—90, af F. K. 82—87 o. 93—07.

ERKEHERTIGINNAN AUGUSTA AF ÖSTERRIKE (X) lämnar en nyöppnad Krigs- och folkhygienisk utställning i Budapest.

Forts. fr. sid 553.

Vid det romerska parlamentets öppnande den 20 kom så Salandras med mycken förväntan mot-sedda förklaring. Han gaf en öfersikt af händelserna från italienska regeringens ståndpunkt. Kärnpunkten var den, att Italiens öfverenskommelse med Österrike-Ungern kränkts redan i juli förra året! genom Österrikes ultimatum till Serbien, som afgafs utan Italiens medgifvande och utan att Italien blifvit underrättadt. För öfrigt utvecklade Salandra med många ord, hurusom Italien tvingades att skapa en vänskap-kombination med ententen, sedan alliansen med Österrike och Tyskland lidit skeppsbrott. Med öfverväldigande majoritet och under sydländskt liffulla demonstrationer gaf därpå deputeradekammaren den af regeringen begärda oinskränkta fullmakten i händelse af krig.

De tyska tidningarne mottaga med storat lugn underrättelserna från Italien. Man anser det vara lönlöst att längre underhandla med Italien, och motser blott med undran, hvilken förevändning Italien skall finna för att kunna med något sken af reson vädja till vapnen.

En annan händelse af politisk innebörd är Amerikas kraftiga not till Tyskland med anledning af "Lusitania"-katastrofen, hvarpå Tyskland väl först om någon vecka kommer att affärda ett svar.

Ytterligare en händelse af största politiska intresse är den förändrade situationen i England. Där har omsider den liberala regeringen funnit sig nödsakad att rekonstruera sig i syfte att få till stånd en samlingsministär, sådan England flera gånger haft i viktigare ögonblick af sin historia. Förhandlingar med partierna pågå, och man väntar, att den nya regeringen skall vara färdig att möta parlamentet, då det åter samlas den 3 juni.

I fråga om krigshändelser har veckans telegram

Forts. å sid 560

ETT KINESISKT TEMPEL VID INGÅNGEN TILL EN AF DE MÄRKLIGASTE DROPPSTENSGROTTOJ JAG SETT. Efter 15 minuters promenad rakt in i bergets inre, träffade jag på ytterligare ett tempel i ett stort hvalf. Omkring 60 förgyllda afgudabeläten i människostorlek prydde väggarna i den af små talgdankar svagt upplysta grottan

föregående storhetstid. En gren af Taipingupproret gick häröfver på 1850-talet och lämnade endast ruiner efter sig. Denna by såväl som andra här omkring hafva alla byggts upp på ruinerna från denna tid. Det är egentligen inga hus man ser utan fallfärdiga ruckel hopsatta af bambu och lera. Befolkningen är mycket fattig samt lefver endast ur nand i mun. Det är märkligt att se, huru de förstå att begagna hvarje tum af jord för odling.

Landskapet har de sista dagarne varit ytterst vildt och bergigt och bär tydliga tecken af en tidigare vulkanisk period.

Upe i dessa berg bo en mängd olika folkstammar Miaos, Lolos etc., till utseende och klädsel alldeles olika kineserna och ojämförligt idogare och renare.

Monkouho den 21 sept.

Vägen gick idag alldeles förbi ingången till en droppstensgrotta. Ett tempel med flere Buddhbilder hade byggts i själfva öppningen. Grottan sträckte sig rakt in i berget ett par hundra meter minst. Då jag fick höra detta, samt att därinne ytterligare ett tempel uppförts till Buddhas ära, tog jag en kuli med lykta och tempelvakten med mig samt gick på upptäcktsfärd. Gången var kolossalt bred och hög och vidgade här och där ut sig till 50 å 60 kv.-m. vidd. Våldiga droppstensblock hade fallit ned från taket, och andra tycktes hota att falla ned i hvarje ögonblick. Efter 14 minuters marsch nådde vi det omtalade templet. I en väldig sal på cirka 100 kv.-m. och 20 å 25 meter högt i taket stodo otaliga förgyllda Buddhbilder. Lyktan kas-

tade hemska skuggor på de glittrande bergväggarne. Det var grannt men kusligt, och jag andades friare, då vi väl voro ute igen, innan något nedfallande block hunnit stänga vägen för oss.

I morgon få vi klättra igen — rakt upp öfver 3,000 fot.

Tsingchenhsien den 27 sept.

I Anshunfu, dit jag kom den 25 sept. mottogs jag på det vänligaste af de där boende missionärerna tillhörande "China Inland Mission". Mr. Adam och dr Fish med sin fru samt en tysk syster bodde i en stor compound med boningshus, skolhus, sjukhus och ett litet kapell. Allt var uppfördt af grå tegelsten i europeisk stil och såg mycket nätt och propert ut med trädgårdar rundt omkring. I Anping blef jag bjuden att taga in hos missionären mr. Merrien med fru.

Vi lämnade Anping mycket tidigt i morgse och komna endast ett par kilometer utanför stadsporten, mötte vi för första gången ett röfvarband — till häst. Det såg ut att bli allvar af ett tag, men mitt hvita ansikte tycktes skrämja dem, så de höllo sig lugna. Knappast hade vi dock passerat dem, förrän vi framför ossingo höra ett väldigt oväsen. Det befanns vara befolkningen ur en liten by, som beväpnade med rostiva spjut och svärd var på jakt

efter röfvarne för att hämnas en nattlig hemsökelse. Det blef batalj, och jag kunde ej låta bli att hjälpa till. En kula från mitt gevär eller rättare ett af soldaternas fälde en pony till marken, hvarpå hela röfvarskaran tog till flykten. De aflossade en del skott mot oss men utan att träffa. Senare fann jag ett misstänkt hål i vaxdukstaket på min bärstol, men om det härrörde från en röfvarkula, vet jag ej. Bybefolkningen tycktes rätt tacksam för det oväntade ponyköttet.

Kweiyang den 6 november.

Utän vidare missöden ankom jag till K. den 28 sept. Efter 5 veckors härvaro är jag nu färdig att återvända till Yünnanfu och startar om 10 dagar. Kweiyang är en stor och vacker stad med 100,000 innevånare, men frånvaron af européer gör lifvet här odrägligt i längden. Förutom "the Postal Commissioner" (engelsman) finnas af utlänningar här endast 3 engelska och 4 franska missionärer.

Yünnanfu den 4 december 1914.

I går dök åter Yünnanius tinnar upp för mina ögon efter en lyckad och angenäm färd.

Vägarna voro för det mesta stenlagda och voro nog för många år sedan i god kondition, men nu äro de under all kritik. Med ordet vägar menar jag icke något liknande vägarne därhemma. Dessa här voro gångstigar belagda med stora klumpiga stenar, ofarbara med hjuldor och lifsarliga för ridande. Stenarne lägo ofta på kant och huller om buller. Af hundraårig nötning hade de blifvit runda och i regnväder äro de så slippriga, att man med knapp nöd kan ta sig uppför bergen.

SENASTE PORTRÄTT AF KEJSAR WILHELM.

Forts. fr. 558

flod varit mindre rikt strömmande. Centralmakternas härrar fortsätta emellertid sin väldiga offensiv i öster och sydost; de ha öfvergått Sanfloden äfven norr om Przemysl, kring hvilken fästning småningom en mur af beläringstrupper på skilda sidor växer sig fast. Under striderna norr om Przemysl ha ytterligare ca 7,000 ryska fångar tagits.

I vester ha delvis operationerna försvarats af rågn och dimma, som medverkat till att de allierades offensiv, såsom det tycks, numera afstannat.

KEJSAR WILHELM TILL HÄST OCH VID OBSERVATION AF EN FIENDTLIG STÄLLNING VID FRONTEN.

Vidstående bild: KONUNGEN AF SACHSEN (1) VID OSTFRONTEN HOS GENERALFÄLT-MARSKALKEN VON HINDENBURG (2). Närmast bakom synes general Ludendorff (3).

INNEHÅLL: Direktör Robert Dahlander (biografi och helsidesporträtt — Östmarks mysteriet. — Kapplöpningar i Stockholm. — Landstormens utrustningsfråga. — Eldsolycka i Stockholm. — Svensk på resa i Kinas inre. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri.

Eftertryck c. f. text eller illustrationer i IIVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.